

Paluu koti- metsään

Seppo Marttinen päätti
eläkkeellä omistautua perintö-
metsänsä hoitamiseksi.

Teksti TUIJA MÄNNER | Kuvat HANNE MÄNELIUS

METSÄNOMISTAJA

Seppo Marttinen

Ikä: 66

Ammatti: tuotanto-
päällikkö, eläkkeellä

Kotikunta: Kangasniemi

Perhe: vaimo Mirjam
Nykänen ja aikuiset
lapset Jere ja Tiina

Metsätilat: kolmella ti-
lalla yhteensä 40 heh-
taaria kodin lähellä

Harrastukset: metsäs-
tys, kalastus, marjastus,
sienestys ja keilailu

Työelämävuosinaan Seppo Marttinen ei ehtinyt hoitaa metsiään niin aktiivisesti kuin olisi halunnut. Nyt eläkeläisenä hän kuroo hoitovelkaa umpeen.

”Isä teki aikoinaan hankintakauppaa, ja sama tapa siirtyi minulle.”

Sepon vinkit

1 Hoida metsää ajoissa, jotta se pääsee kunnolla kasvamaan. Var-sinkin nuorta tai-mikkoo pitää hoi-taa kuin porkkana-penkkiä.

2 Kysy metsän-hoitoyhdistyk-sestä neuvoa aina, kun olet jostain epävarma. Pidä myös metsäsuunni-telma ajan tasalla.

3 Ota metsäs-tä ulos se ta-loudellinen hyöty, joka järkevästi on saatavissa.

4 Käytä met-sää monessa muodossa: ota koti-tarvepuuta, kerää luonnonantimia, metsästä riistaa ja nauti muuten vain metsässä oleilusta.

5 Avaa hyvissä ajoin keskus-te-lu metsän tulevai-suudesta seuraavan sukupolven kanssa.

Joutaisikohan tuo iso koivu pois?” **Seppo Marttinen** tuumii. Metsänhoitoyhdistys Kangasniemi-Pieksämäen metsäneuvoja **Jukka Halttunen** nyökkää: ”Latva on huono ja se varjostaa viereisiä kuusia.” Seppo silpaisee vesurilla merkin koivun kulkeen. Miehet arvelevat, että puusta saa lyhyen tukin.

”Olen tehnyt hankintakaupan reilun hehtaarin kuviosta, ja nyt tarvitsen ammattilaisen neuvoja siitä, mitä kannattaa ottaa pois ja mitä jättää kasvamaan”, Seppo selittää Jukan vierailua.

Kaksikko suunnittelee yhdessä pienen mallialan, jonka opeilla Seppo jatkaa yksin harvennushakkuutaan. Ensi maaliskuun loppuun mennessä hän aikoo kaataa ja kuljettaa kuitu- ja tukkipuut tien varteen, josta ostaja ne noutaa. Edessä on lukemattomia tunteja saha kourassa, mutta työ on Sepolle mieluisaa.

”Hankintakaupasta saa vähän paremman hinnan kuin pystykaupasta. Lisäksi saan itse säättää, millaiset jäljet hakkuusta metsääni jää.”

Lahjana vanhemmilta

Seppo etenee eteläsavolaisessa tiheikössä ja katkoo vesurilla edestään kuivia kuusenoksia. Samalla hän merkitsee kaadettavan rungon sieltä, toisen täältä.

”Tämä kuvio on päässyt melkoiseksi viidakoksi. Hoitovelkaa kertyi, koska isäni kuoleman jälkeen olin vielä työelämässä kiinni ja aktiiviseen metsänhoitoon tuli usean vuoden tauko.”

Kun Seppo muutama vuosi sitten jäi eläkkeelle konepajan tuotantopäällikön tehtävistä, hän päätti paneutua metsänhoitoon. Hän on neljännen polven metsänomistaja.

”Sisaruksia minulla ei ole, joten vanhemmat lahjoittivat isänäidiltä perittyneen metsän minulle jo eläessään vuonna 2000. Heille jäi kuitenkin käyttö- ja hallinto-oikeus. Lopullisesti metsät ja maatala siirtyivät minulle, kun äitimuori kuoli vuonna 2011.”

Niihin aikoihin Seppo asui vaimonsa **Mirjam Nykäsen** kanssa Mikkelissä 43 kilometrin päässä Sepon kotitalosta Kangasniemen Vuojalahdella. Pari halusi remontoida maalaistalosta itselleen kakkosasunnon, ja metsä tuli avuksi.

”Osa talon peruskorjausrahoista piti ottaa metsästä. Remontti onnistui niin hyvin, että päätimme muuttaa kokonaan Vuojalahdelle.”

Työ antaa hyvät unet

Aamupalan jälkeen Seppo lähtee melkein joka päivä metsään joko polkupyörällä tai traktorilla. Hänen

kolme metsätilaansa sijaitsevat kodin lähellä, kauimmaisinkin vain kuuden kilometrin päässä.

”Nautin siitä, että metsässä ei ole tiukkaa aikataulua kuten työelämässä oli. Metsätöissä en väsy henkisesti. Viimeisinä työvuosinani pyörin illalla aina unettomana sängyssä, mutta nykyään nukahdan puollessa minuutissa.”

Pari ensimmäistä viikkoa säännöllinen metsätyö tuntui Seposta raskaalta, mutta sitten keho tottui. Nyt metsänhoito tuntuu terveysliikunnalta. Isot urakat kuten taannoisen päätehakkuun ja ojituskesepo ostaa paikallisilta yrittäjiltä, mutta muuten hän hoitaa metsäänsä mahdollisimman pitkälti itse.

”Sain metsät varsin hyvässä kunnossa, mutta työtä riittää. Päätehakkuussa syntyneeseen aukkoon istutin koivuntaimia ja kylvin männynsiemeniä. Aika paljon olen myös raivannut metsää ja myynyt kuitupuuta hankintakauppana. Sitä samaa riittää jatkossakin. Ja siellä, mihin kylvettiin siemenet, alkaa heinän polkeminen ja niittäminen ja vesakon raivaaminen.”

Ohjenuoranaan Sepolla on metsäsuunnitelma, joka päivitettiin vuonna 2015. Halttusen Jukan kanssa hän ratkoo töiden kiireysjärjestystä.

”Aina, kun on aihetta, laitan metsänhoitoyhdistyksen kysymystä menemään. Esimerkiksi hankintakaupoissa on tärkeä tietää käypä hintataso, jotta osaa vähän kilpailuttaa.”

Isän mallin mukaan

”Tämä syksy menee viidakkopalstalla”, Seppo nauhahtaa ja vaihtaa vesurin raivaussahaan. Menossa on ennakkoräivaus, jossa hän kaataa pienet rangat polttopuiksi. Talon lämmitys nielaisee polttopuuta kymmenisen mottia vuodessa.

”Vasta ennakkoräivauksen jälkeen näkee kunnolla, mitä metsässä oikein on ja mitä sieltä kannattaa harventaa. Samalla saa työskentelytilaa hakkuuseen.”

Työmaan vanhimmat puut ovat nyt noin 50–60-vuotiaita. Nuorukaisena Seppo on todennäköisesti kulkenut juuri tätä samaa jokivartta isänsä kanssa. Isä antoi hänelle käteen ensin vesurin, vähän myöhemmin pokasahan ja aikanaan moottorisahan.

”Isä aina sanoi, että lähehän metttään, sinullehan nämä jää. Tehtiin yhdessä polttopuita ja jonkin verran hankintaa. Sieltä se malli on varmaan minulle jäänyt. Isän viitoittamalla tiellä kuljen yhä.”

Metsään on omat puumerkkinsä ehtinyt jättää myös Sepon ja Mirjamin esikoinen **Jere**. Hän kasvatti mummolassa myyntiin puuntaimia, kun 4H-neuvojana työskennellyt agrologiäiti siihen kannusti ja opetti. Tuhansia niistä taimista istutettiin myös iso-vanhempien suopellolle.

Talon lämmitys nielee paljon polttopuuta.

”Nyt se koivikko kasvaa jo isona, ja käytiin pojan kanssa sitä harventamassa. Luulen, että metsään osaa suhtautua arvostavasti, jos sen kasvun ja kehityksen näkee itse.”

Niskalenkki koneesta

”Kaaan vielä pari puuta, ja sitten mennään lounaalle. Mirjamilla on varmaan ruoka valmiina”, Seppo sanoo ja käynnistää moottorisahan. Se on hänelle tuttua työtä, mutta muuten opeteltavaa on riittänyt.

Raivaussahan käyttökurssilla metsäkoulun opettaja näytti Sepolle kädestä pitäen, miten terä teroitetaan. Metsänhoitoyhdistyksen ja metsäyhtiöiden tilaisuuksissa hän käy kuuntelemassa ja keskustelemassa eri aiheista.

”Tuli sellainen tunne, että pitää päästä ihan kunnolla sisään tähän hommaan. Metsä tarjoaa paljon oppimisen iloa, kun silmä ja taidot harjaantuvat.”

Muutaman kolhunkin kotimetsä on ehtinyt Sepolle antaa. Kun hän hankki traktoriin puutavarakuoraimen, ensimmäisten kuormien kanssa tuntui, että kone vie miestä eikä mies konetta.

”Sanoin itselleni, että vielä otan koneesta niskalenkin. Muutama päivä siinä meni, mutta kyllä vanhakin mies oppii.”

Perhepalaverin paikka

Kotikeittiössä ruoka odottaa aivan kuten Seppo arveli. Kotona odottaa myös Mirjam, joka potilasvahingossa saadun liikuntavammansa vuoksi ei pääse enää miehensä kaveriksi metsätöihin.

”Onneksi metsät ovat lähellä. Aina välillä Seppo soittaa töiden lomasta ja varmistaa, miten pärjailen. Minä taas saan hälypuhelimella yhdellä napinpainalluksella Sepon metsästä nopeasti kotiin, jos vaikka kaadun.”

Lounaan ja vaimon lisäksi keittiöstä löytyy Sepon viimeisin kirjahankinta: **Matti Kiviniemen ja Pirjo Havian** kirja metsän omistajanvaihdoksesta.

”Ensin luen teoksen itse ja sitten luetaan sen Jerellä ja tyttärellämme **Tiinalla**. Sen jälkeen keskustellaan yhdessä”, Seppo suunnittelee.

Pohdinta metsien tulevaisuudesta on perheessä jo avattu, eikä kumpikaan lapsista ainakaan suoralta kädeltä tyrnänyt ajatusta metsän omistamisesta ja hoitamisesta.

”Pääasia on, että asia ratkaistaan järkevästi ja riitelemättä”, isä toivoo. Päätöksillä ei ole vielä kiire, mutta menneisyys ja tulevaisuus ovat jollakin tavalla läsnä aina, kun Seppo lähtee metsään.

”Isäni piti metsistä hyvää huolta, ja haluan myös itse jättää seuraavalle sukupolvelle hyvin hoidetun metsän.” ●

Metsäneuvoja **Jukka Halttunen** ja **Seppo Marttinen** merkitsevät yhdessä mallialan: millaiset puut Sepon kannattaa kaataa ja mitkä jättää kasvamaan.

Seppo nauttii metsätöistä. ”Täällä minun ei tarvitse tuijottaa kelloa eikä tuotantotavoitteita.”

Ennakkoräivauksessa **Seppo** kaataa pienet rangat polttopuiksi. Räivaus auttaa häntä hahmottamaan kuvion puuston paremmin.